

Matinmessu 4.9.2011 Jukka Kivimäki

Aihe: 12. sunnuntai helluntaista; Itsensä tutkiminen

Jumalan sana neuvoo meitä arvioimaan itseämme ja elämäntapaamme. Oikea itsensä tunteminen näkyy nöyryytenä ottaa vastaan armo yksin Jumalan lahjana. Itseriittoisuus vääristää ihmisen todellisuudentajun. Hän kuvittelee pystyvänsä täyttämään Jumalan tahdon omin neuvoin.
Liturginen väri: vihreä

Evankeliumi teksti Matt. 21: 28-32

(Päivän evankeliumiteksti on Matteuksen evankeliumin 21 luvusta. Nouskaamme sitä kuulemaa)

Jeesus sanoi ylipapeille ja kansan vanhimmille:

»Mitä te tästä sanotte? Eräällä miehellä oli kaksi poikaa. Hän meni toisen luo ja sanoi: 'Poikani, mene tänään viinitarhaan työhön.' 'En minä halua', poika vastasi. Sitten hän kuitenkin tuli toisiin ajatuksiin ja meni.

Isä meni toisen pojan luo ja sanoi tälle saman. Poika vastasi: 'Menen kyllä, isä', mutta ei mennytkään. Kumpi näistä kahdesta teki, mitä hänen isänsä tahtoi?»

»Edellinen», he vastasivat.

Jeesus sanoi:

»Totisesti: portot ja publikaanit menevät Jumalan valtakuntaan ennemmin kuin te. Johannes avasi teille vanhurskauden tien, mutta te ette uskoneet häntä. Portot ja publikaanit sen sijaan uskoivat, ja vaikka te sen näitte, te ette jälkeenpäinkään tulleet katumukseen ettekä uskoneet häntä.»

(Tämä on pyhä evankeliumi)

Saarnateksti

Päivän teksti Matteuksen evankeliumissa sisältää toisen niistä kahdesta Uudentestamentin kertomuksista, joissa Kristus puhuu isästä ja kahdesta pojasta, toinen on Luukkaan evankeliumin kertomus tuhlaajapojasta.

Tänään kuulemamme kertomuksen asetelma oli varmasti aikalaisilleen hyvin tuttu. Uskoisin, että se on varsin tuttu myös monille meistä nuoruusvuotemme viime vuosisadalla viettäneistä.

Itse vartuin maaseudulla ja vanhemmillani oli omakotitalo ja sen yhteydessä puutarha, jota he viljelivät oman päivätyönsä ohella. Koulujen kesäloman aikaan, ennen oman kesälomansa alkua, isäni usein herätti meidät lapset amulla ja kertoi, mitä kaikkea toivoi päivän aikana tehtävän. Yleensä hän sitten tuli lounastunnilla katsomaan, miten nämä toivotut askareet olivat edenneet.

Näin jälkikäteen ajateltuna nuo pienet askareet olivat kyllä aivan kohtuullisia, kasvattavia ja ajan tapojen mukaisia, mutta tuolloin meistä lapsista ne eivät aina tuntuneet kovin oikeudenmukaiselta, saati mieluisilta. Usein isälle tulikin luvattua, että aivan kohta ryhdytään toimeen, mutta ei sitten kuitenkaan ryhdytty tai joku meistä sisaruksista ehkä ryhtyi, toinen ei. Yleensä isän lounastunnin lähestyminen kuitenkin havahdutti ryhtymään siihen mitä oli toivottu.

Kyllä oma isäni varmasti näki, että askareet oli vasta aloitettu, mutta säästi silti moiteilta, sillä olimmehan me vasta lapsia.

Me ihmiset olemme myös taivaallisen Isämme lapsia. Meidän taivaallinen Isämme on antanut meille lakinsa ja evankeliuminsa, jotka ovat meidän parhaaksemme ja Hän odottaa, että me näitä kehoituksia myös parhaamme mukaan noudattaisimme. Hän ei kuitenkaan vaadi meiltä mitään kohtuuttomasti ja tietää, ettemme aina ymmärrä Hänen kehoitustensa merkitystä.

Me olemme hänen lapsiaan ja hänelle kovin rakkaita. Mutta me hänen lapsensa olemme häntä kohtaan tottelemattomia. Me olemme, kuten apostoli Paavali tänään luetussa roomalaiskirjeen kohdassa toteaa: ”Turmeltuneita ihmisiä, synnin orjaksi myytyjä, ruumiissamme vaikuttavan synnin vankeja”. Me emme edes kykene toimimaan kaikessa Jumalan tahdon mukaisesti, vaan osamme on jäädä Jumalan armon kerjäläisiksi.

Isämme Jumala kuitenkin haluaa tunnustaa meidät lapsikseen ja olla meille armollinen. Kääntyessämme Isämme Jumalan puoleen ja pyytäessämme hänen armoaan, hän toimii, kuten isä toimii myös Kristuksen kertomuksessa tuhlaajapojasta. Jokainen Isän kotiin palaava lapsi on Isälle juhlahetki. Me hänen lapsensa vaellamme synnin tietä, mutta katuessamme syntejämme ja pyytäessämme niitä anteeksi Isä Jumalamme pukee meidät siihen valkeaan vaateeseen, jossa olemme kutsutut karitsan häihin. Tuo valkea vaate likaantuu ja turmeltuu yhä uudelleen ja uudelleen, mutta aina uudelleen ja uudelleen Isämme Jumala puhdistaa ja korjaa hävävaattemme, kunhan me sitä häneltä pyydämme.

Päivän evankeliumitekstissä Jeesus lausui varoituksen sanan häntä kuuleville ylipapeille ja kansan vanhimille. Matteuksen evankeliumin edeltävistä jakeista ilmenee, että Jeesus oli pyhäkössä opettamassa ja nämä ylipapit ja kansanvanhimmat tulivat hänen luokseen tiedustellakseen millä valtuudella hän oikein toimii. Tällöin Jeesus teki ylipapeille ja kansanvanhimille vastakysymyksen Johannes Kastajasta ja hänen kasteestaan. Jeesus kysyi: ”Mistä Johanneksen kaste oli peräisin? Taivaasta vai ihmisistä?”

Johannes Kastaja oli Jeesuksen edelläkävijä, joka saarnasi parannuksen tekoa ja kääntymystä. Hän julisti Jumalan armollista hyvyttä, pelastusta ja syntien anteeksiantamista. Hän itse kertoi tulleensa tasoittamaan Herralle tietä.

Ylipapit ja kansanvanhimmat pohdiskelivat keskenään: "Jos sanomme: 'Taivaasta', niin hän sanoo meille: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?' Mutta jos sanomme: 'Ihmisistä', niin meidän täytyy peljätä kansaa, sillä kaikki pitävät Johannesta profeettana." Niinpä he vastasivat, etteivät tiedä.

Tarkoitus oli, että ylipapit ja kansanvanhimmat tunnistavat itsensä kuulemamme kertomuksen jälkimmäisenä veljenä, joka kyllä sanoi täyttävänsä isän tahdon mutta ei kuitenkaan täyttänyt. He tunsivat Mooseksen lain ja Israelin profeettojen opetukset ja he olivat niitä myös luvanneet parhaansa mukaan noudattaa. He esiintyivät lakia noudattavina, mutta eivät siihen kuitenkaan kyenneet. Toisin kuin Jeesuksen viittaamat portot ja publikaanit, nämä ylipapit ja kansanvanhimmat olivat sortuneet omavanhurskauteen, eivätkä olleet uskoneet Johanneksen opetusta.

Arvelisin, että myös Jeesuksen viittaamat portot ja publikaanit ainakin pääpiirteiltään tunsivat Mooseksen lain ja profeetat. Ainakin, jos olivat saaneet juutalaisen kasvatuksen. Kuultuaan Johannesta, he tunsivat, etteivät olleet eläneet Jumalan tahdon mukaisesti. He uskoivat Johannesta ja tahtoivat tehdä parannuksen. Tämän merkinä he ottivat vastaan Johanneksen heille tarjoaman kasteen. Myös meidän tulee tehdä synneistämme parannus, uutta kastetta emme kuitenkaan tarvitse.

Matteuksen evankeliumin mukaan Johannes ilmoitti kastavansa parannukseen, mutta sen jälkeen oli tuleva vielä uusi kaste. Tämä Johanneksen kaste ei siis vielä ollut se ainutkertainen kristillinen kaste, jolla meidät on Kristuksen kertakaikkisen sovitustyön jälkeen kastettu Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Meidänkin tulee tehdä parannus, mutta uutta kastetta emme siis enää tarvitse. En nyt mene tähän Johanneksen kasteeseen tämän tarkemmin.

Evankeliumitekstimme mukaan portot ja publikaanit olivat tulleet synnintuntoon ja halusivat tehdä parannuksen. He eivät siis sortuneet omavanhurskauteen kuten puheena olevat ylipapit ja kansanvanhimmat.

Myös me olemme voineet tutustuttua Mooseksen lakiin ja profeettoihin. Näiden lisäksi meillä on myös oppaanamme evankeliumitekstit ja muut uudentestamentin kirjat. Juuri uusi testamentti opettaa meille, että me emme pelastu pelkällä lainkuuliaisuudella, vaan olemme kaikessa armon varassa. Tie vanhurskauteen ei tule kuuliaisuudesta perinnäissäännöille vaan uskosta ja tahdosta tehdä parannus.

Apostoli Paavali esittää roomalaiskirjeen 6 luvussa kysymyksen: ”Tarkoittaako tämä, että saamme tehdä syntiä, koska emme enää elä lain, vaan armon alaisina?”. Hän kysyy peräti: ” Onko meidän jatkuvasti tehtävä syntiä, jotta armo tulisi yhä suuremmaksi?” Hän vastaa itse näihin kysymyksiin torjuvasti. Meidän ei pidä tietten tahtoen jäädä synnin orjiksi. Vaikka turmeltunut luontomme saa meidät yhä uudelleen ja uudelleen kompastumaan ja pitää meitä kiinni pahassa, tulee meidän se sijaan, että palvelisimme syntiä, pyrkiä palvelemaan vanhurskautta, Jumalan oikeamielistä tahtoa.

Meidän on tutkisteltava itseämme. Kuten tekstin alkuperäiset kuulijat, mekin voimme tunnistaa itsessämme omavanhurskauden. Omin voimin emme kuitenkaan vanhurskauteen kykene. Kuten Paavali roomalaiskirjeen 3. luvussa kirjoittaa: Jumalan vanhurskaus tulee uskosta Jeesukseen Kristukseen, ja sen saavat omakseen kaikki, jotka uskovat. Vaikka meidän tuleekin tehdä hyvää ja välttää tekemästä syntejä, vanhurskaus ei tule meidän omien tekojemme kautta.

Todellinen vanhurskaus tulee yksin uskosta ja yksin Jumalan armosta. Me ihmiset olemme armon kerjäläisiä ja osamme on kerta toisensa jälkeen nöyrytyä Herran edessä. Herra on kaikki, me itse emme ole mitään.

Tämän ei kuitenkaan pidä lannistaa meitä julistavina kristittyinä. Vaikka meidän tuleekin olla nöyriä Kristuksen edessä, on meillä kuitenkin, kuten Paavali mainitsee 1. korinttilaiskirjeen 14 luvussa, yhteen kokoontuessamme jokaisella jotakin annettavaa.. Kaikista puutteistamme huolimatta Herra kyllä varustaa meitä siihen työhön, johon hän meidät itse kutsuu ja lähettää. Mekin voimme tasoittaa tietä Herralle. Olkaamme Herralle kuuliaisia tässäkin asiassa.

Kuulemamme Kristuksen kertomus sisälsi kaksi veljeä, mutta niitä olisi voinut olla peräti neljä. Kristus itse on veljemme, joka on jo alun perin täyttänyt sekä lain että evankeliumin. Hän on ihminen, mutta synnitön. Synnittömänä ihmisenä hän on kuitenkin ottanut kantaakseen meidän kaikkien muiden synnit. Hän synnitön osti meille syntisille armon omalla verellään. Otammeko sen uskossa vastaan?

Kristus olisi voinut kertoa meille myös siitä neljännestä veljestä, ihmisestä, joka alusta alkaen torjuu sekä lain että evankeliumin eikä tee lopultakaan parannusta. Tämä neljäs veli on aivan tavallinen meidän ajassamme. Monet ihmiset ovat kyllä kuulleet opetusta kolmiyhteisestä Jumalasta, mutta eivät ole häntä aidosti tunteneet. He torjuvat Jumalan käskyt ja Jumalan koko olemassaolon. Kuten Paavali roomalaiskirjeen 1 luvussa toteaa: ”Vaikka he ovat tunteneet Jumalan, he eivät ole kunnioittaneet ja kiittäneet häntä Jumalana, vaan heidän ajatuksensa ovat käyneet turhanpäiväisiksi ja heidän ymmärtämätön sydämensä on pimentynyt.”

Kristus kuoli ristillä meidän kaikkien puolesta. Jumalan armo ja pelastus kuuluu myös näille Paavalin tarkoittamille eksyneille veljille ja sisarille. Isämme Jumala ei torju meistä ketään, vaan kutsuu meidät kaikki pelastukseen. Roomalaiskirjeen mukaan me kaikki olemme samassa asemassa, sillä kaikki olemme tehneet syntiä ja olemme vailla Jumalan kirkkautta, mutta saamme hänen armostaan lahjaksi vanhurskauden, koska Jeesus Kristus on lunastanut meidät vapaiksi.

Pelastus on kuitenkin otettava vastaan.

Eräs tuntemani Inkerin kirkon pastori Karjalan Tasavallassa vertaa Jumalan pelastavaa kutsua oveen, jossa on kahva vain meidän puolellamme. Kristus kolkuttaa ovea ja pyytää päästä sisään. Meidän on kuitenkin itse avattava ovi. Julistamalla evankeliumia voimme auttaa toinen toisiamme löytämään Kristuksen, mutta ovenavaus jokaisen on tehtävä aivan itse.

Omakohmainen usko Jumalan vanhurskauteen ja Jeesuksen Kristuksen kertakaikkiseen sovitukseseen on tämä oven avaus. Tutkikaamme itseämme. Olemmeko avanneet Kristukselle oven? Uskommeko vilpittömästi, että hän on meidän syntimme sovittanut? Haluammeko olla Herralle kuuliaisista? Tahdommeko tehdä parannuksen?

Nouskaamme nyt yhdessä tunnustamaa yhteinen kristillinen uskomme apostolisen uskontunnustuksen mukaa.

**Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,**

**ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivasiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,**

**ja Pyhään Henkeen,
pyhän yhteisen seurakunnan,
pyhän yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.**